



PROGRAM ROZWOJU OBROTU BEZGOTÓWKOWEGO W POLSCE NA LATA 2014 – 2020

Część 2

Plan operacyjny na lata 2014 – 2016

Warszawa, grudzień 2013 r.

Spis treści

Wykaz stosowanych skrótów:	4
Wprowadzenie	5
Cel szczegółowy nr 1 - Ograniczenie wykluczenia finansowego.....	7
Działanie nr 1.1. Podjęcie działań mających na celu otwieranie i prowadzenie bezpłatnych lub tanich rachunków płatniczych i rozpoczęcie korzystania z bezgotówkowych instrumentów płatniczych wśród osób starszych (powyżej 65 roku), wśród najmłodszych, a także wśród osób nieubankowanych, w szczególności osób o niskich dochodach, mieszkańców mniejszych miast i wsi, osób z niepełnosprawnością i bezrobotnych.	7
Cel szczegółowy nr 2 - Przelamanie barier mentalnościowych oraz zmiana przyzwyczajęń płatniczych konsumentów, przedsiębiorstw i instytucji publicznych w kierunku większego korzystania z obrotu bezgotówkowego.	10
Działanie nr 2.1. Działania edukacyjne i promocyjne w zakresie obrotu bezgotówkowego skierowane do konsumentów, przedsiębiorców i instytucji publicznych. Poszerzenie wśród tej grupy osób i podmiotów wiedzy na temat bezgotówkowych instrumentów płatniczych oraz usług płatniczych.	10
Działanie nr 2.2. Działania dostawców usług płatniczych mające na celu upraszczanie procedur oraz bardziej przyjazne podejście do klienta, poszerzanie stałej relacji z klientem, pozyskiwanie zaufania i jego pogłębianie.	11
Działanie nr 2.3. Przeprowadzenie pogłębionych badań i analiz w zakresie obrotu bezgotówkowego i upublicznienie ich wyników	12
Cel szczegółowy nr 3. Upowszechnienie Infrastruktury płatniczej oraz sieci akceptacji bezgotówkowych instrumentów płatniczych	14
Działanie nr 3.1. Wspomaganie przepisami prawnymi rozwoju rynku akceptacji – analiza obowiązujących przepisów prawa	14
Działanie nr 3.2. Analiza możliwości, zasadności i konieczności ingerencji regulatora i nadzorca w rynek akceptacji kart, w szczególności w odniesieniu do podmiotów podlegających i niepodlegających nadzorowi.	14
Działanie nr 3.3. Aktywizacja akceptantów w zakresie przyjmowania płatności bezgotówkowych	15
Działanie nr 3.4. Działania edukacyjne skierowane do szerokiej grupy odbiorców (konsumentów, zainteresowane podmioty komercyjne, media) na temat problematyki funkcjonowania infrastruktury nowoczesnych płatności.....	17
Działanie nr 3.5. Poszerzenie sieci akceptacji płatności samorządowych, które mogą być dokonywane wyłącznie bezgotówkowo (np. dotacje, wypłaty dofinansowań, świadczeń społecznych).....	18
Działanie nr 3.6. Podjęcie działań edukacyjno-promocyjnych w zakresie usługi cash-back	19
Działanie nr 3.7. Działania mające na celu rozwój sieci bankomatów oraz innych urządzeń samoobsługowych i ich zakresu funkcjonalności.....	20

Cel szczegółowy nr 4 – zapewnienie bezpieczeństwa i efektywności elektronicznych instrumentów płatniczych, poszerzenie ich oferty oraz rozwój innowacyjnych instrumentów płatniczych	22
Działanie nr 4.1. Działania edukacyjne oraz promocyjne w zakresie bezpieczeństwa elektronicznych instrumentów płatniczych.....	22
Działanie nr 4.2. Dokonanie analizy dostępnych/oferowanych przez rynek rozwiązań technologicznych (np. przetwarzanie w chmurze) pod kątem ich bezpieczeństwa zarówno dla dostawców, jak i beneficjentów usług płatniczych.....	23
Działanie nr 4.3. Wspieranie i promowanie efektywnych dla beneficjentów (klientów indywidualnych i przedsiębiorców) rozwiązań dotyczących płatności	24
Działanie nr 4.4. Tworzenie warunków dla powstawania alternatywnych instrumentów płatności bezgotówkowych, w tym wykorzystujących istniejącą infrastrukturę.....	25
Cel szczegółowy nr 5. Zwiększenie konkurencyjności na rynku usług płatniczych i rozliczeniowych	27
Działanie nr 5.1. Wspieranie innowacyjnych schematów płatniczych służących rozwojowi obrotu bezgotówkowego i konkurencji na rynku płatności.....	27
Działanie nr 5.2. Wspieranie utworzenia proinnowacyjnego i konkurencyjnego polskiego ekosystemu płatniczego – platformy współpracy wszystkich podmiotów zaangażowanych w płatności	28

Wykaz stosowanych skrótów:

BFG – Bankowy Fundusz Gwarancyjny

FROB – Fundacja Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego

PONIP – Polska Organizacja Niebankowych Instytucji Płatniczych

Grupa – Grupa Robocza ds. Programu Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego

KAR – Komitet Agentów Rozliczeniowych

Koalicja – Koalicja na Rzecz Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego i Mikropłatności

NBP – Narodowy Bank Polski

Program – Program Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego w Polsce na lata 2014 – 2020

ZBP – Związek Banków Polskich

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Wprowadzenie

Plan Operacyjny jest dokumentem komplementarnym wobec dokumentu pod nazwą „Rekomendacje dla Rządu”, który wraz z „Dokumentem strategicznym” tworzy „Program Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego w Polsce na lata 2014 – 2020” (Schemat nr 1). Mając na uwadze konieczność uwzględnienia wybranych elementów zmieniającego się otoczenia gospodarczego i społecznego, w czasie trwania ww. Programu przygotowane będą trzy trzyletnie Plany Operacyjne: na lata 2014-2016, na lata 2016-2018 i na lata 2018-2020. W każdym z nich będą zawarte dedykowane poszczególnym uczestnikom polskiego rynku usług finansowych zadania oraz czynności do realizacji w okresie 3 lat. Pierwszy z nich, na lata 2014-2016, stanowi niniejszy dokument.

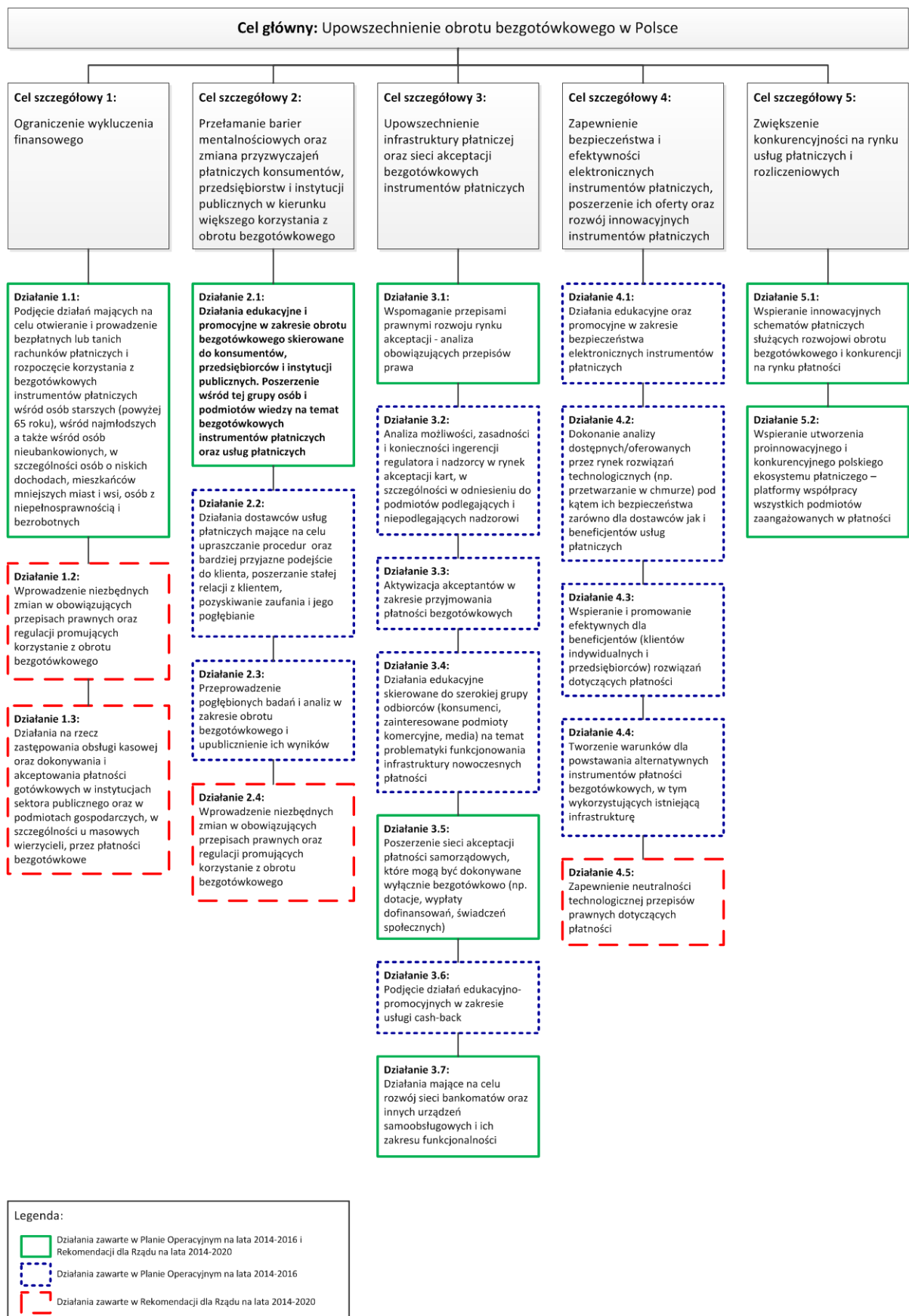
Schemat nr 1. Program Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego w Polsce na lata 2014 – 2020



W niniejszym dokumencie przedstawione zostały propozycje działań podmiotów sektora pozarządowego wraz ze wskazaniem czynności, które powinny być podjęte w ramach ww. działań. Działania te i czynności mają na celu realizację pięciu szczegółowych celów strategicznych i celu głównego, określonych w ramach „Programu Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego w Polsce na lata 2014 – 2020” (mapę Programu przedstawia Schemat nr 2).

Zawarte w Planie Operacyjnym działania mają charakter rekomendacji i tworzą podstawę do zainicjowania określonych czynności przez wyszczególnione podmioty. Należy podkreślić, iż współpraca podmiotów działających na rynku usług finansowych i organizacji ich reprezentujących oraz podmiotów administracji publicznej może znacznie wspomóc osiągnięcie zakładanych celów strategicznych i efektów podejmowanych czynności.

Schemat nr 2. Mapa Programu



Cel szczegółowy nr 1 - Ograniczenie wykluczenia finansowego

Działanie nr 1.1. Podjęcie działań mających na celu otwieranie i prowadzenie bezpłatnych lub tanich rachunków płatniczych i rozpoczęcie korzystania z bezgotówkowych instrumentów płatniczych wśród osób starszych (powyżej 65 roku), wśród najmłodszych, a także wśród osób nieubankowionych, w szczególności osób o niskich dochodach, mieszkańców mniejszych miast i wsi, osób z niepełnosprawnością i bezrobotnych.

Wśród grupy najslabiej ubankowionych przeważają osoby bezrobotne, niepełnosprawne, emeryci i renciści, a ponadto osoby o niskich dochodach oraz osoby z terenów nieurbanizowanych. Przyczyny takiego stanu rzeczy tkwią zarówno w świadomości społeczeństwa, jak i zakorzenionemu przyzwyczajeniu do gotówki. Dodatkowo czynnikami niesprzyjającymi ubankowieniu jest ograniczony poziom oszczędności, brak stałych dochodów, jak również uregulowań prawnych, które jako podstawowy sposób rozliczeń wskazują operacje gotówkowe. W odbiorze społecznym koszty prowadzenia rachunku bankowego są barierą dla osób nieubankowionych. Taka sytuacja ma miejsce w wielu krajach europejskich. W Polsce, dzięki wysokiej konkurencyjności sektora bankowego i jego wysokiej wydajności, koszty prowadzenia rachunku bankowego należą do średnich w Europie, zaś w praktyce darmowe rachunki już od lat funkcjonują. Rekomendowane jest utrzymanie takiego stanu i powstrzymanie się od działań, także o charakterze regulacyjnym, które mogą prowadzić do podniesienia lub wprowadzenia opłat za prowadzenie rachunku płatniczego. Konieczne jest jednak wprowadzenie standardu umowy podstawowego rachunku bankowego w formule „przyjaznej” dla klienta. Standard powinien określać zarówno wzór umowy – pisany komunikatywnym językiem, jak i jej wygląd – wyraźna czcionka i czytelny podział na sekcje.

W zakresie kosztów prowadzenia rachunku istotną rolę może odegrać dyrektywa w sprawie przejrzystości i porównywalności opłat związanych z prowadzeniem rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego, której projekt został przygotowany przez Komisję Europejską. Według wyników analizy oceny skutków regulacji (*impact assessment*) opłaty bankowe w Polsce (opłaty za prowadzenie rachunku, opłaty za karty, przelewy itp.) są na średnim poziomie w UE. Konieczna jest szczegółowa analiza tego projektu i wyeliminowanie z niego elementów, które mogą negatywnie wpłynąć na rozwój obrotu bezgotówkowego w Polsce.

Wysoka konkurencyjność sektora usług płatniczych w Polsce skutkuje wprowadzaniem nowych produktów płatniczych, także dla grup społecznych dotychczas pozbawionych dedykowanego produktu (np. dzieci, młodzież, osoby z niepełnosprawnościami). Tendencja ta powinna być konsekwentnie kontynuowana przez dostawców usług płatniczych. Większy nacisk powinien być położony na rozwijanie oferty dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Banki w ostatnim czasie zainwestowały lub inwestują w modernizację kanałów bankowości elektronicznej, *contact center* oraz rozwój bankowości mobilnej. Dzięki temu obsługa tych kanałów powinna być jeszcze bardziej intuicyjna i przyjazna dla konsumentów, także dla osób starszych. Rozwój bankowości mobilnej w dłuższym okresie spowoduje brak potrzeby posiadania klasycznego komputera przez klientów i zastąpienia go potencjalnie tańszym urządzeniem mobilnym.

Do istotnego przyspieszenia obrotu bezgotówkowego przyczyniłoby się wprowadzenie zmian w obowiązujących przepisach prawnych oraz regulacji promujących korzystanie z obrotu bezgotówkowego, a także zachęcających zarówno konsumentów, jak i przedsiębiorców do płatności bezgotówkowych.

Szczegółowe czynności opisane w tym działaniu wspierać powinny nie tylko rozwój oferty produktowej przy zapewnieniu niskich kosztów podstawowych produktów w polskim sektorze płatniczym, ale przede wszystkim ułatwiać skuteczne dotarcie do osób nieubankowionych z ofertą dostosowaną do potrzeb poszczególnych grup.

Realizacja działań przewidzianych w Programie spowoduje poszerzenie grona osób posiadających rachunek bankowy i możliwość korzystania przez te osoby z bezgotówkowych instrumentów płatniczych. Dokonywanie transferów świadczeń na rzecz osób dotychczas nieubankowionych, spowoduje także obniżenie kosztów transakcyjnych pokrywanych ze środków publicznych.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 1.1.

Lp.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Wypracowanie koncepcji i wdrożenie podstawowego rachunku płatniczego zgodnie z ewentualnymi uregulowaniami europejskimi	Reprezentatywne organizacje zrzeszające dostawców usług płatniczych (ZBP, KZBS, KSKOK, PONiP)	2015-2016
2.	Publikowanie półrocznych opracowań analizujących politykę cenową banków w zakresie standardowych produktów i usług bankowych dla klienta indywidualnego, identyfikujących średni koszt prowadzenia standardowego rachunku i korzystania z bezgotówkowych instrumentów płatniczych.	NBP	dwa razy w roku (marzec, wrzesień)
3.	Rozwijanie ofert dostawców usług płatniczych skierowanych do dzieci i młodzieży (przykład SKO).	Dostawcy usług płatniczych	działanie ciągłe
4.	Prowadzenie działań na rzecz zachęcania dzieci, młodzieży i ich opiekunów prawnych do otwierania i korzystania ze specjalnie dla nich dedykowanych rachunków.	Dostawcy usług płatniczych, organizacje je zrzeszające, w tym ZBP i KZBS	działanie ciągłe
5.	Prowadzenie działań przez dostawców usług płatniczych na rzecz promocji i atrakcyjności produktów skierowanych do młodych osób w przedziale wiekowym 18-24 lata.	Dostawcy usług płatniczych	działanie ciągłe
6.	Rozszerzanie przez dostawców usług płatniczych oferty produktów adresowanych do osób starszych (+65) oraz rozwijanie przyjaznych rozwiązań ułatwiających korzystanie z kanałów elektronicznych, w tym bankowości elektronicznej przez osoby starsze.	Dostawcy usług płatniczych, organizacje je zrzeszające, w tym ZBP i KZBS	działanie ciągłe
7.	Ocena możliwości powiązania legitymacji emeryta-rencisty z instrumentem płatniczym.	ZUS, dostawcy usług płatniczych	2014 r.

8.	Prowadzenie przez instytucje pozarządowe programu w zakresie wyposażania, w szczególności osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych, w stanowiska komputerowe lub inne zdalne środki umożliwiające korzystanie z kanałów elektronicznych, w tym bankowości elektronicznej.	Instytucje pozarządowe	2014 - 2016
9.	Wdrożenie dobrych praktyk obsługi osób z niepełnosprawnościami.	ZBP, banki	działanie ciągłe
10.	Opracowanie ogólnodostępnego poradnika dotyczącego włączenia finansowego	ZBP we współpracy z NBP	I półrocze 2014 r.

Cel szczegółowy nr 2 - Przełamanie barier mentalnościowych oraz zmiana przyzwyczajeń płatniczych konsumentów, przedsiębiorstw i instytucji publicznych w kierunku większego korzystania z obrotu bezgotówkowego.

Działanie nr 2.1. Działania edukacyjne i promocyjne w zakresie obrotu bezgotówkowego skierowane do konsumentów, przedsiębiorców i instytucji publicznych. Poszerzenie wśród tej grupy osób i podmiotów wiedzy na temat bezgotówkowych instrumentów płatniczych oraz usług płatniczych.

Pomimo rosnącej popularności bezgotówkowych form płatności i zwiększającej się wiedzy o obrocie bezgotówkowym, udział tej formy w regulowaniu zobowiązań wciąż nie jest w pełni zadawalający. Pomimo, iż poziom bezpieczeństwa polskiego sektora płatniczego jest wysoki a liczba oszustw kartowych pozostaje na poziomie najniższym w Europie, w opinii publicznej funkcjonuje negatywny stereotyp transakcji bezgotówkowych lub co najmniej brak dla nich społecznej aprobaty. Nowe technologie płatnicze, które pozytywnie wpływają na inne sektory gospodarki (płatności NFC, mobilne) często stają się przedmiotem spekulacji medialnych obniżających zaufanie społeczne do tych produktów.

Działania przewidziane w Programie mają na celu wsparcie programów i projektów podnoszących wiedzę i zaufanie konsumentów do płatności elektronicznych, w tym nowych technologii płatniczych. Dostawcy usług płatniczych oraz instytucje publiczne powinny prowadzić skoordynowaną i przejrzystą politykę informacyjną w tym zakresie. Wysiłki powinny być skierowane na sprawną wymianę informacji, materiałów szkoleniowych i najlepszych praktyk. W obecnej chwili wymiana informacji o istniejących materiałach szkoleniowych wciąż jest bardzo skromna. Przedstawiciele środowisk bankowych powinni korzystać z ulepszonych materiałów edukacyjnych. Należy dążyć do stosowania najlepszych wzorców dotyczących możliwych sposobów wykorzystywania bezgotówkowych form płatności. Warto przy tym podkreślić, że w dziedzinie charakteryzującej się tak dużą dynamiką zmian, jak to ma miejsce w grupie usług płatniczych opartych na nowoczesnych technologiach bezgotówkowych, przyszłe działania należy odpowiednio wcześniej konsultować z zainteresowanymi stronami. Wymaga to współpracy władz państwowych (w szczególności władz ustawodawczych, tworzących ramy instytucjonalno - prawne) ze środowiskiem akceptantów oraz sektorem usług finansowych.

Równie ważne, z punktu widzenia uczestnika obrotu bezgotówkowego, jest upowszechnianie wiedzy dotyczącej zasad bezpiecznego dokonywania transakcji bezgotówkowych. Konieczne jest uświadomienie użytkowników bezgotówkowych form płatności, że bezpieczeństwo dokonywania transakcji uzależnione jest również od nich samych i nawet najlepsze zabezpieczenia techniczne zawiodą w przypadku lekkomyślnego zachowania człowieka. Propagowanie określonych wzorców zachowań przyczyni się do ograniczenia lub eliminacji przestępstw bezgotówkowych, wpływając tym samym na wzrost zaufania klientów do bezgotówkowych form płatności.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 2.1.

L.p.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Kontynuowanie kampanii edukacyjnej Akademia „Dostępne Finanse”.	NBP	2014 - 2016
2.	Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii edukacyjnej skierowanej do emerytów i rencistów.	ZUS we współpracy z BFG, ZBP, NBP	2014 – 2016
3.	Opracowanie koncepcyjne i wdrożenie kampanii „Płać złotówki bez gotówki”, promującej dokonywanie płatności o niskich wartościach (tzw. mikropłatności) bezgotówkowo.	Koalicja na Rzecz Obrotu Bezgotówkowego i Mikropłatności	2014 – 2016
4.	Podjęcie działań mających na celu uatrakcyjnienie instrumentów bezgotówkowych względem gotówki.	Dostawcy usług płatniczych	działanie ciągłe
5.	Działania edukacyjne w zakresie finansów osobistych, w tym prowadzenie „lekcji o finansach osobistych” w szkołach.	Dostawcy usług płatniczych, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, fundacje, ZBP	działanie ciągłe
6.	Przygotowanie i przeprowadzenie szerokiej, ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej w zakresie bezpieczeństwa środków pieniężnych zdeponowanych na rachunkach płatniczych.	PONiP	działanie ciągłe
7.	Przygotowanie materiałów informacyjnych dedykowanych zagadnieniom obrotu bezgotówkowego i mikropłatności oraz przekazanie ich do portalu wiedzy dla nauczycieli Scholaris	ZBP i NBP	2014-2015
8.	Opracowanie treści dotyczących obrotu bezgotówkowego i przedstawienie ich do włączenia w „e-podręczniku do kształcenia ogólnego” (w ramach programu „Cyfrowa szkoła”), przygotowywanym przez Uniwersytet Wrocławski	NBP i ZBP	2014-2015

Działanie nr 2.2. Działania dostawców usług płatniczych mające na celu upraszczanie procedur oraz bardziej przyjazne podejście do klienta, poszerzanie stałej relacji z klientem, pozyskiwanie zaufania i jego pogłębianie.

Istnieje stała, bieżąca potrzeba podejmowania i prowadzenia działań ze strony dostawców usług płatniczych mających na celu kształtowanie współpracy z klientem. Wysoki poziom konkurencji wymusza na bankach tworzenie produktów i procedur przyjaznych dla klienta. Rozwój innowacyjnych kanałów dostępu do usług płatniczych stwarza szansę zapewnienia większej satysfakcji klienta i budowę pozytywnego wizerunku. Dlatego też dostawcy powinni nadal inwestować w innowacyjne produkty płatnicze, a jednocześnie upraszczać procedury oraz budować mechanizmy pozwalające lepiej poznać potrzeby klienta, nie tylko w odniesieniu do usług finansowych. Możliwość kształtowania i pogłębiania wiedzy o kliencie i jego zachowaniach buduje zaufanie klienta także w

odniesieniu do obrotu bezgotówkowego. Zaufanie to opiera się na budowaniu i utrzymywaniu pozytywnych relacji między bankiem a klientem.

Dostawcy usług płatniczych powinni prowadzić politykę klarownego i stabilnego postępowania wobec klienta, w szczególności w zakresie polityki informacyjnej, tak aby dostarczane informacje były przejrzyste i zrozumiałe oraz akceptowalne. Jeśli regulacje prawne będą wymuszały na dostawcach usług płatniczych wysoki poziom skomplikowania umów oraz dostarczanie klientom bardzo wielu informacji, często mało przydatnych, należy wypracować sposób zapewnienia takiej komunikacji, aby odbiorca nie czuł się zagubiony w gąszczu zawyłych regulacji i sformułowań. Tym samym dostawcy powinni dążyć do coraz bardziej przejrzystego prezentowania wymaganego zakresu informacji.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 2.2.

Lp.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Uproszczenie procedur, treści umów i regulaminów oraz informacji przeznaczonych dla klientów.	Dostawcy usług płatniczych	2014 – 2015
2.	Czytelne prezentowanie opłat i prowizji dla klientów indywidualnych oraz wprowadzenie efektywnych mechanizmów informacyjnych w tym zakresie.	Dostawcy usług płatniczych	2014 – 2015

Działanie nr 2.3. Przeprowadzenie pogłębionych badań i analiz w zakresie obrotu bezgotówkowego i upublicznienie ich wyników

Istnieje potrzeba okresowego przeprowadzania szczegółowych badań i analiz na temat obrotu bezgotówkowego. Postęp techniczny, nowe technologie w zakresie systemu płatniczego i trudne do opisanego ilościowego oraz jakościowego cechy podmiotów uczestniczących w transakcjach płatniczych, są bardzo zmienne. Badania będą również służyły do pomiaru zjawisk, które są trudno kwantyfikowalne i nie ma na ich temat powszechnie dostępnych danych statystycznych. Niektóre badania przeprowadzane są także w skali ogólnoeuropejskiej, np. przez Europejski Bank Centralny, dlatego istnieje potrzeba uczestniczenia w nich w celu uzyskania porównań z innymi krajami. Niektóre badania będą konieczne dla znalezienia bazowych i sprawdzenia docelowych wskaźników monitorowania dla celów i działań określonych w niniejszym Programie.

Ważne jest przeprowadzenie dalszych badań w zakresie kosztów instrumentów płatniczych, również po stronie ich dostawców. Kluczowe jest także zbadanie społecznych kosztów obrotu gotówkowego i bezgotówkowego przez pryzmat różnych instrumentów płatniczych. Należy jednak podkreślić, że do tej pory zostały już przeprowadzone użyteczne badania zwyczajów płatniczych konsumentów, a także badania kosztów ponoszonych przez akceptantów, z których jasno wynika, dlaczego obrót bezgotówkowy w Polsce nie rozwija się tak dynamicznie, jak byłoby to pożądane.

Można również przeanalizować potrzebę wprowadzenia możliwości ustawowych limitów kwotowych dla płatności gotówkowych z udziałem osób fizycznych.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 2.3.

Lp.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Ponowne przeprowadzenie badania dzienniczkowego „Zwyczaje płatnicze Polaków”.	NBP	2020 r.
2.	Przeprowadzenie badania dotyczącego zaufania i korzystania przez Polaków z usług bankowych „Postawy Polaków wobec obrotu bezgotówkowego”.	NBP	2016 - 2020
3.	Przeprowadzenie badania w zakresie kosztów instrumentów płatniczych.	NBP	2014 - 2015
4.	Uaktualnienie i publikacja materiału dotyczącego korzyści z obrotu bezgotówkowego.	NBP	2014 r.
5.	Przeprowadzenie analizy możliwości wprowadzenia limitów kwotowych dla płatności gotówkowych z udziałem osób fizycznych oraz przygotowanie rekomendacji dla Rządu w tym zakresie.	ZBP	2014 r.
6.	Przeprowadzenie analizy możliwości ograniczenia transakcji gotówkowych ze względu na rodzaj płatności i wolumeny transakcji. Przygotowanie rekomendacji dla Rządu w tym zakresie.	ZBP	2014 r.

Cel szczegółowy nr 3 - Upowszechnienie infrastruktury płatniczej oraz sieci akceptacji bezgotówkowych instrumentów płatniczych

Działanie nr 3.1. Wspomaganie przepisami prawnymi rozwoju rynku akceptacji – analiza obowiązujących przepisów prawa

Istnieje wiele inicjatyw, które pojawiają się, gdy instytucje związane z obrotem bezgotówkowym prowadzą dyskusje nad sposobem upowszechnienia rozliczeń bezgotówkowych. Część z nich dotyczy działań do podjęcia bezpośrednio przez zainteresowanych. Bardzo ważne są też takie, które odwołują się do istniejących przepisów prawa, wskazując konieczność ich modyfikowania.

Skuteczne przeprowadzenie zmian wymaga w pierwszym kroku identyfikacji obszarów, w których modyfikacja istniejących przepisów może się przyczynić do rozwoju obrotu bezgotówkowego. Należą do nich będą między innymi: ulgi podatkowe dla przedsiębiorców aktywnie włączających się w rozwój płatności bezgotówkowych, ulgi na zakup odpowiednich urządzeń, wprowadzenie rozliczenia bezgotówkowego jako preferowanego we wszelkich rozliczeniach organów państwa z obywatelami (zarówno płatności ze strony obywateli na rzecz instytucji państwowych, jak i świadczeń przekazywanych przez państwo na rzecz obywateli), rozliczanie się pracodawców z pracownikami, etc.

Identyfikacja tych obszarów oraz wskazanie koniecznych zmian w przepisach wymaga dużego wysiłku, jednak z punktu widzenia interesu społecznego wysiłek ten jest wart poniesienia. Zwiększenie bezpieczeństwa rozliczeń, redukcja szarej strefy, zmniejszenie kosztów obsługi gotówki - to bardzo ważne argumenty, mające znaczenie dla funkcjonowania polskiej gospodarki.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 3.1.

L.p.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Analiza przepisów prawa pod kątem istniejących barier dla rozwoju płatności bezgotówkowych.	ZBP, akceptanci, agenci rozliczeniowi i inne zainteresowane podmioty	2014 r.
2.	Identyfikacja i sformułowanie rozwiązań prawnych, których wprowadzenie może być stymulujące dla rozwoju rynku płatności bezgotówkowych.	ZBP, akceptanci, agenci rozliczeniowi i inne zainteresowane podmioty	2015-2016

Działanie nr 3.2. Analiza możliwości, zasadności i konieczności ingerencji regulatora i nadzorca w rynek akceptacji kart, w szczególności w odniesieniu do podmiotów podlegających i nie podlegających nadzorowi.

Zmieniające się w szybkim tempie otoczenie gospodarcze funkcjonujących podmiotów wymusza ciągłą analizę przepisów prawnych regulujących sposób ich funkcjonowania. Dotyczy to również sytuacji, kiedy pojawiające się niekorzystne dla konsumentów oraz całej gospodarki niezrównoważone układy sił rynkowych powodują zaburzenia skutkujące zanikaniem niezakłóconej konkurencyjności. Dlatego też niezbędne jest wykonanie kompleksowej oceny prawa krajowego oraz unijnego w kontekście koniecznych interwencji regulatorów (odpowiednich urzędów) w celu dostosowania powstałych niedoskonałości w sposobie funkcjonowania wolnego rynku. Warty podkreślenia jest to,

że w wolnorynkowej gospodarce nie powinno być nadmiernej liczby ingerencji regulatorów państwowych, jednakże nie dotyczy to sytuacji, kiedy relacje pomiędzy poszczególnymi uczestnikami rynku są zachwiane poprzez nierównowagę w postaci niewspółmiernego ponoszenia kosztów w stosunku do osiągniętych korzyści.

Wprowadzenie jakiegokolwiek regulacji musi mieć charakter systemowy. W przypadku próby instrumentalnego regulowania/nadzoru obrotu bezgotówkowego w Polsce, szanse na jego rozwój ze względu na postęp technologiczny, czy zmiany rynkowe będą nieznaczne. Tylko regulacje/nadzór systemowy otwierające ramowe (ustawowe) pole do aktywności gospodarczej wielu podmiotom oraz dające ustalonym organom/instytucjom prawo monitoringu zachodzących zmian i - jeśli to potrzebne - szybkiego korygowania części z nich budzących niepokój, może w perspektywie lat nie hamować, lecz przyspieszać pożądane zmiany w upowszechnianiu obrotu bezgotówkowego w Polsce.

Konieczna jest zatem identyfikacja obszarów, w których brak ingerencji ze strony regulatora może mieć negatywny wpływ na dynamikę rozwoju obrotu bezgotówkowego. Dotyczy to specyficznego sposobu funkcjonowania organizacji kartowych (nie tylko w Polsce) charakteryzującego się nierynkowym sposobem ustalania opłat ponoszonych przez odbiorców usług płatniczych, co w konsekwencji prowadzi do narzucania nadmiernych - w relacji do korzyści - kosztów. Podobne tezy stawiają przedstawiciele Komisji Europejskiej, która potwierdza w swoich rozważaniach (*Green Paper*), iż sposób ustalania wielostronnej opłaty *interchange* budzi zastrzeżenia, zaś sposób funkcjonowania czterostronnego systemu kartowego nie jest transparentny. Komisja Europejska podejmuje szereg działań mających na celu rozwój obrotu bezgotówkowego w sposób zrównoważony, mając na uwadze konieczność ograniczania istniejących obecnie barier.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 3.2.

L.p.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Ocena stanu obecnego, propozycje zmian w przepisach prawa na szczeblu krajowym i unijnym.	Agenci rozliczeniowi, akceptanci, wydawcy instrumentów płatniczych (ZBP - do potwierdzenia)	2014 - 2015
2.	Identyfikacja obszarów, w których brak ingerencji ze strony regulatora może wpływać negatywnie/ograniczająco na rozwój płatności bezgotówkowymi instrumentami płatniczymi i rynek akceptacji, w szczególności obszary wymagań specyficznych dla organizacji kartowych, poziomy opłat narzucanych kompleksowo pozostałym uczestnikom rynku.	Agenci rozliczeniowi, akceptanci, wydawcy instrumentów płatniczych	2016 r.

Działanie nr 3.3. Aktywizacja akceptantów w zakresie przyjmowania płatności bezgotówkowych

Rozwijanie płatności bezgotówkowych wymaga skoordynowania działań wielu grup uczestników rynku rozliczeń. Wspieranie finansowe przedsiębiorców rozbudowujących infrastrukturę może pomóc zrealizować zakładane cele. Jednak bez aktywnego włączania się w proces akceptantów płatności bezgotówkowych, cel nigdy nie zostanie w pełni osiągnięty.

Pierwszym krokiem powinno być zidentyfikowanie przyczyn, dla których firmy handlowo-usługowe bronią się przed wprowadzeniem rozliczeń bezgotówkowych. Dziś instrumentami najczęściej wykorzystywanymi są przelewy i karty płatnicze. W przypadku tych drugich, jako przyczynę niechęci do akceptowania tego instrumentu przez punkty handlowo-usługowe wskazuje się koszty obsługi. Dlatego bardzo ważne jest prowadzenie z jednej strony programów edukacyjnych adresowanych do akceptantów, wskazujących korzyści płatności bezgotówkowych, a z drugiej strony inicjowanie przedsięwzięć, które - oparte na instrumentach bezgotówkowych - mogą przynieść bardzo konkretne korzyści akceptantom, m.in. większą lojalność klientów.

W ramach proponowanego działania nr 3 instytucje, które zadeklarują wolę współpracy będą miały możliwość wspólnie pracować nad nowymi, tańszymi instrumentami płatności bezgotówkowych, oraz nad produktami dodatkowymi, które mogą wykorzystać istniejącą infrastrukturę - programami lojalnościowymi, programami podarunkowymi. Dodatkowo- we współpracy z organizacjami akceptantów, będą mogły wspierać rozpowszechnianie urządzeń i rozwiązań niezbędnych do akceptacji płatności bezgotówkowych.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 3.3.

L.p.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Podjęcie i wsparcie inicjatyw tworzenia programów lojalnościowych, systemów promocyjnych i instrumentów płatniczych w otwartym standardzie (<i>open loop</i>), które obejmowałyby także akceptantów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MSP)	Akceptanci, agenci rozliczeniowi i inne zainteresowane podmioty	działanie ciągłe
2.	Wspieranie działań związanych z wprowadzaniem na rynek nowych, niskokosztowych metod płatności, w tym płatności mobilnych	Agenci rozliczeniowi, dostawcy usług płatniczych, akceptanci i inne zainteresowane podmioty	działanie ciągłe
3.	Wspieranie działań poszerzających sieć akceptacji instrumentów bezgotówkowych m.in. o nowe rozwiązania systemowe i sprzętowe wykorzystujące nowe bądź zintegrowane technologie akceptacji płatności	Agenci rozliczeniowi, akceptanci i inne zainteresowane podmioty	działanie ciągłe
4.	Prowadzenie działań aktywizujących akceptantów w zakresie przyjmowania płatności bezgotówkowych	FROB i inne organizacje zrzeszające akceptantów	działanie ciągłe
5.	Podjęcie działań mających na celu wyposażenie wszystkich urządzeń vendingowych (automatów sprzedażowych) w funkcję umożliwiającą przyjmowanie zapłaty w formie bezgotówkowej	Operatorzy urządzeń vendingowych	działanie ciągłe

Działanie nr 3.4. Działania edukacyjne skierowane do szerokiej grupy odbiorców (konsumenci, zainteresowane podmioty komercyjne, media) na temat problematyki funkcjonowania infrastruktury nowoczesnych płatności

Wiedza i edukacja na temat obrotu bezgotówkowego to bez wątpienia jeden z kluczowych warunków szybkości i skali rozwoju tego rodzaju obrotu oraz powodzenia wdrażania zadań/celów opisanych w niniejszym dokumencie. Przy czym to od edukacji rozumianej jako działanie skierowane na powiększanie wiedzy i od promocji/marketingu rozumianych jako działania ukierunkowane na emocje i przyzwyczajania, zależy ostatecznie rzeczywiste zachowanie większości osób w sytuacji dokonywania tak powszedniej i prozaicznej czynności jak realizacja płatności za konkretne towary lub usługi. Przy czym niejako stanem naturalnym ukształtowanym u każdego już zazwyczaj w wieku młodzieńczym jest posiadanie/gromadzenie gotówki i dokonywanie płatności gotówką. Tylko zatem w drodze przekonywania i odwoływania się do racjonalnych argumentów oraz treningu nowych nawyków możliwa jest zmiana mentalności i zmiana postępowania w sposobie dokonywania transakcji płatniczych. Z założenia powinien to być proces ciągły (edukacja permanentna), adresowany do konkretnych, w miarę jednorodnych grup odbiorców (w podziale dokonanym wg np. płci, generacji, miejsca zamieszkania, wykształcenia, pełnionej roli społecznej itd.), okresowo cechujący się większym lub mniejszym natężeniem, wykorzystujący w miarę nieschematyczne tematy i metody oraz różne kanały komunikacji.

W warunkach nadmiaru otaczających nas informacji oraz wielości mediów, z których czerpiemy obecnie wiedzę o świecie, tematyka obrotu bezgotówkowego powinna stanowić zdefiniowany i określony (opisany, konkretny) element/zasób wiedzy ekonomicznej każdego mieszkańca naszego kraju i jako taka powinna być mu dostarczana w uporządkowany sposób na określonych etapach jego życia:

- jako dziecka w przedszkolu, a następnie w szkole, nie wyłączając szkoły wyższej,
- jako pracownika,
- jako świadomego i aktywnego obywatela, członka społeczeństwa obywatelskiego, informacyjnego itd.

Taki podział w naturalny sposób wskazuje na rolę i odpowiedzialność instytucji oświatowych, firm-pracodawców i ich zrzeszeń, mass-mediów, organizacji społecznych itd. w tworzeniu zasobów wiedzy nt. obrotu bezgotówkowego i jego przekazywaniu swoim członkom. Przy czym, jak w przypadku działania nr 3, powinna istnieć (np. jako specjalna rada, ciało doradcze przy już istniejących strukturach) instytucja wiodąca w budowaniu i aktualizacji zasobu wiedzy na ten temat oraz inicjująca i koordynująca choćby w minimalnym stopniu dystrybucję tych materiałów i cykliczne akcje promocyjne o wymiarze ponadlokalnym, czyli regionalne i zwłaszcza krajowe.

Biorąc pod uwagę, iż wiele pojęć/elementów składających się na edukację ekonomiczną, w tym dot. transakcji płatniczych, zwłaszcza klasycznych, jak np. przelew, rachunek oszczędnościowy, przedpłata, lokata itd. jest przedmiotem opisu w rutynowych, standardowych i masowych kontaktach pomiędzy klientami a obsługującymi ich firmami finansowymi na czele z bankami, problem intensyfikacji edukacji w tym obszarze powinien koncentrować się na pewnych zagadnieniach ogólnych (jak np. bezpieczeństwo transakcji bezgotówkowych, korzyści płynące z takich rozwiązań dla osób indywidualnych, społeczeństwa itd.), okresowym nadawaniu tym zagadnieniom dużego rozgłosu (na podobieństwo dawnej kampanii ogólnopolskiej typu "Październik miesiącem

oszczędności" lub innych współczesnych kampanii społecznych), a także na finansowym i marketingowym wspieraniu nowych, ale jednak zweryfikowanych w co najmniej minimalnym wymiarze sposobów płatności poszerzających paletę narzędzi stosowanych w obrocie bezgotówkowym, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które są lub mogą być najbardziej efektywne i wygodne.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 3.4.

L.p.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Rozważenie powołania ciała koordynującego działania edukacyjne	Zainteresowane podmioty	I pół. 2014 r.
2.	Przegląd i analiza istniejących programów, propagandowych, instytucji i platform zajmujących się edukacją w sferze obrotu bezgotówkowego	Zainteresowane podmioty	I pół. 2014 r.
3.	Wypracowanie zasad koordynacji w/w działań i na tej podstawie realizacja pierwszej akcji społecznej dot. tematyki obrotu bezgotówkowego jako całości lub wybranych jego części	Zainteresowane podmioty	II pół. 2014 r.
4.	Poszerzanie działań edukacyjnych o nowe tematy i nowych partnerów	Zainteresowane podmioty	po 2015 r. działanie ciągłe

Działanie nr 3.5. Poszerzenie sieci akceptacji płatności samorządowych, które mogą być dokonywane wyłącznie bezgotówkowo (np. dotacje, wypłaty dofinansowań, świadczeń społecznych)

Bezgotówkowe regulowanie zobowiązań wobec samorządów oraz bezgotówkowe rozliczanie się samorządów z obywatelami - to obszary, które mogą i powinny zostać uregulowane w drodze odpowiednich inicjatyw ustawodawczych. Ich znaczenie dla rozpropagowania bezpiecznych rozliczeń bezgotówkowych jest ogromne - trudno zachęcać innych do wdrażania rozwiązań, których nie stosują instytucje silnie związane z państwem, w tym m.in. samorządy. Pomijając zdecydowanie lepszy nadzór nad tymi rozliczeniami i zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników, istotnym argumentem na „tak” jest możliwość włączenia samorządów w ciągły proces edukowania społeczeństwa. Brak wiedzy na temat dostępnych instrumentów bezgotówkowych i bezpieczeństwa ich użycia, to często wskazywany powód niskiego poziomu wykorzystywania płatności bezgotówkowych. Samorządy mają ogromną rolę do spełnienia w tym zakresie, ale skuteczność tych działań będzie niewielka, jeżeli one same nie dadzą przykładu.

Wprowadzenie obowiązku korzystania z rozliczeń bezgotówkowych może pozornie wydawać się nadmiernie uciążliwe z perspektywy użytkowników, jednak znajduje pełne uzasadnienie. Bardzo ważne jest, żeby proces odbył się zgodnie z przepisami - stąd konieczność zweryfikowania odpowiednich aktów prawnych i ich modyfikacja wszędzie tam, gdzie będzie to konieczne.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 3.5.

L.p.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Współpraca z samorządami i ich organizacjami w zakresie identyfikacji rodzajów operacji, przy których wprowadzenie nakazu płatności bezgotówkowych miałyby uzasadnienie ekonomiczne i społeczne.	NBP, ZBP	2014 – 2015
2.	Współpraca z samorządami i ich organizacjami w zakresie weryfikacji zgodności z przepisami wprowadzenia wymogu rozliczeń bezgotówkowych.	NBP, ZBP	2014 – 2015
3.	Współpraca z samorządami i ich organizacjami w zakresie przygotowania propozycji zmian regulacji prawnych.	NBP, ZBP	2015 – 2016

Działanie nr 3.6. Podjęcie działań edukacyjno-promocyjnych w zakresie usługi *cash back*

Edukacja i promocja dotycząca usługi *cash back* ma ten sens i walor, że jest ona ze swej istoty połączeniem tradycyjnego przywiązania do gotówki i swobodnego obracania nią z dostępem do zasobów tej gotówki w sposób właściwy nowoczesnym rozwiązaniom bezgotówkowym. W ten sposób, metodą małych kroków, możliwe jest oddziaływanie na tę część populacji klientów, którzy na ten moment cechują się ograniczonym zaufaniem do skuteczności i niezawodności instrumentów bezgotówkowych, a jednocześnie pewne zasilanie ich w ich własną gotówkę wcześniej zdeponowaną na kontach.

Warunkiem koniecznym skutecznej akcji promocyjnej/edukacyjnej w tym zakresie jest jednak stworzenie lub upewnienie się, że infrastruktura dla tego rodzaju usługi (od rozwiązań legislacyjnych po faktycznie przygotowane punkty dla wypłat gotówkowych w tym trybie) jest przygotowana i sprawnie działa.

Z kolei na podstawie dotychczas realizowanych transakcji typu *cash back* przez np. posiadaczy kart w poszczególnych bankach oraz dokonanych badań focusowych na wybranej grupie/grupach potencjalnie najbardziej zainteresowanych nimi członków populacji, możliwe jest, na miarę zgromadzonych na ten cel środków finansowych, przygotowanie w gronie specjalistów atrakcyjnej (merytorycznie, graficznie, z nagrodami itd.) 1-2 miesięcznej kampanii, ukierunkowanej na wybrane grupy osób i prowadzonej możliwie wieloma kanałami (jak media elektroniczne i drukowane, reklama zewnętrzna, *social-media* itd.). Warunkiem niezbędnym jest dobra koordynacja współpracujących ze sobą w tym zakresie dostawców usług płatniczych i uzyskanie efektu skali.

Niezbędny jest także monitoring tej akcji w trakcie jej trwania w celu elastycznej jej modyfikacji, gdyby zachodziła taka potrzeba (np. modyfikacja argumentacji, haseł, koncentracji sił i środków na określonych grupach osób czy lokalizacjach itd.), a po jej zakończeniu solidna analiza głównie pod kątem efektywności i przygotowania do kolejnej edycji, w której sprawdzone wcześniej rozwiązania/metody/kanały komunikacji mogłyby zostać użyte z jeszcze większym skutkiem.

Akcja powinna być merytorycznie i medialnie szeroko nagłośniona, co oczywiście, zarówno na etapie jej przygotowania, jak i prowadzenia, nie wyklucza działań o mniejszym zasięgu - bardziej kameralnych czy specjalistycznych, jak np. ukierunkowane konferencje czy warsztaty dla np. dziennikarzy z mediów pozyskanych jako patroni czy partnerzy tego przedsięwzięcia.

Podczas akcji, ważne będzie także zapewnienie szybkiej, bieżącej informacji o faktycznym wzroście obrotów realizowanych w trybie *cash back* (podawanie z bardzo dużą częstotliwością takich informacji np. podczas finału Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy znakomicie poprawia wynik końcowy).

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 3.6.

Lp.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Wdrożenie wynikających z raportu NBP z 2014 r. rekomendacji m.in. przez sektor bankowy, agentów rozliczeniowych i akceptantów	NBP, zainteresowane podmioty	2014 – 2016
2.	Zorganizowanie panelu nt. usługi <i>cash back</i> podczas konferencji dotyczącej rynku kartowego	NBP, Medien Service	2014 – 2016
3.	Zorganizowanie kampanii promocyjnej na temat usługi <i>cash back</i> , w tym opracowanie poradnika nt. usługi <i>cash back</i> dla akceptantów i konsumentów	Dostawcy usług płatniczych, zainteresowane podmioty	2014 – 2015
4.	Przeprowadzenie, na podstawie badań, ponownej (w stosunku do 2013 r.) wszechstronnej analizy dotyczącej usługi <i>cash back</i> .	NBP	2016 r.
5.	Zbieranie cyklicznych danych statystycznych na temat usługi <i>cash back</i> oraz ich publikowanie	NBP, dostawcy usług płatniczych	działanie ciągłe
6.	Rozwijanie oferty dotyczącej <i>cash back</i> przez dostawców usług płatniczych, w tym rozszerzenie zakresu przedmiotowego i podmiotowego	Dostawcy usług płatniczych	działanie ciągłe

Działanie nr 3.7. Działania mające na celu rozwój sieci bankomatów oraz innych urządzeń samoobsługowych i ich zakresu funkcjonalności

Zwiększenie liczby bankomatów w Polsce oraz ich montaż w większym niż dotychczas stopniu w regionach słabiej zurbanizowanych należy uznać za zadania bardzo istotne. Podobnie jak usługa *cash back* stanowią one element przechodzenia od kultury gotówki do kultury instrumentów bezgotówkowych. Problem jest jednak bardzo złożony, ponieważ z jednej strony sam bankomat jako urządzenie i jego stała obsługa są bardzo drogie, a z drugiej strony sytuację komplikuje niejasność co do możliwego przełożenia się obniżek opłat *interchange fee* w obrocie kartowym na kwestie rozliczeń pomiędzy podmiotami organizującymi transakcje bankomatowe, w tym obciążenia dla klienta pobierającego gotówkę. Natomiast za nowoczesnymi bankomatami przemawia zakres ich stale rosnących funkcjonalności/zastosowań (jak doładowania telefonów komórkowych, możliwa wypłata świadczeń społecznych itd.), co nie sprowadza tych urządzeń wyłącznie do funkcji kas z pieniędzmi,

dostępnych dla każdego w trybie 24/7/365. Komplementarnym, a być może z czasem także i konkurencyjnym dla bankomatów, nawet jako urządzeń wielofunkcyjnych, w coraz większym stopniu w perspektywie najbliższych 10 lat będzie rozwój telefonów komórkowy, zwłaszcza smartfonów. Na szczęście obecnie jest też możliwa współpraca obu tych urządzeń z sobą, co z tego punktu widzenia istotnie wzbogaca infrastrukturę niezbędną dla funkcjonowania obrotu bezgotówkowego w Polsce. Jej elementem są już także inne wyspecjalizowane urządzenia samoobsługowe (jak np. wpłatomaty), ale dominacja ilościowa bankomatów jest w tym zakresie i w perspektywie kilku lat niezaprzeczalna.

Nawiązując do wysokich kosztów bankomatów i ich obsługi, kluczowym warunkiem rozwoju ich sieci jest i pozostanie ich efektywność ekonomiczna dla właścicieli/organizatorów takich przedsięwzięć. W tym sensie wszelkie posunięcia marketingowe dot. rozwoju sieci bankomatów mają sens tylko wtedy, gdy są obliczone/sprzężone z rosnącym ubankowaniem środowisk dotychczas opóźnionych pod tym względem, zwiększonymi wymaganiami dot. dokumentowania obrotów, poszerzaniem zakresu wymagalnych rozliczeń bezgotówkowych w obrocie lokalnym (administracji samorządowej), znajdowaniem wsparcia (administracyjnego i finansowego) w obniżaniu kosztów instalacji elementów infrastruktury, zwiększaniem sezonowych lokalizacji bankomatów mobilnych w miejscowościach okresowo atrakcyjnych oraz podczas wydarzeń o charakterze masowym.

Ze względu na ww. argumenty i aktualną sytuację jest to działanie o charakterze ciągłym i uzależnionym od konkretnych wydarzeń/zjawisk zachodzących na rynku, jak np. wprowadzenie w życie konkretnych rekomendacji "probankomatowych" czy ustawowe przesądzenie wysokości stawek *interchange fee* w Polsce w najbliższych latach.

Członkowie Rady ds. Systemu Płatniczego podjęli w 2013 r. decyzję o powstaniu Zespołu Roboczego ds. opłat bankomatowych. Głównym zadaniem Zespołu będzie wypracowanie opinii oraz rekomendacji w zakresie sposobu funkcjonowania rynku w przedmiotowym zakresie. Wyniki prac zostaną przedstawione na posiedzeniu Rady w 2014 r.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 3.7.

L.p.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Wprowadzenie w życie rekomendacji Zespołu Roboczego ds. opłat bankomatowych przy Radzie ds. Systemu Płatniczego, dotyczącej działań podmiotów rynkowych	Operatorzy bankomatów oraz inne podmioty do których zostanie skierowana rekomendacja	2014 – 2016

Cel szczegółowy nr 4 – zapewnienie bezpieczeństwa i efektywności elektronicznych instrumentów płatniczych, poszerzenie ich oferty oraz rozwój innowacyjnych instrumentów płatniczych

Działanie nr 4.1. Działania edukacyjne oraz promocyjne w zakresie bezpieczeństwa elektronicznych instrumentów płatniczych

Działanie o charakterze głównie edukacyjnym, mające na celu podniesienie poziomu wiedzy i świadomości użytkowników instrumentów płatniczych w zakresie bezpieczeństwa rozwiązań dedykowanych do obsługi płatności w formie bezgotówkowej. Działanie ukierunkowane jest przede wszystkim na odbiorców indywidualnych, niemniej jednak istotną grupę docelowych odbiorców stanowią również osoby prawne, zwłaszcza małe przedsiębiorstwa.

W ramach realizacji działania przewidywane są zarówno bezpośrednie spotkania edukacyjno-promocyjne, jak również publikacje, komunikacja internetowa oraz czynności mające na celu wsparcie w zakresie ochrony użytkowników elektronicznych instrumentów płatniczych w sytuacjach awaryjnych.

Realizacja zadania o charakterze edukacyjnym wynika w szczególności z faktu, że istniejące na rynku rozwiązania do obsługi płatności - w tym również rozwiązania innowacyjne - cechuje wysoki poziom bezpieczeństwa. Wśród wielu użytkowników instrumentów płatniczych utrzymuje się natomiast relatywnie niski poziom zaufania do tego typu produktów, zwłaszcza w odniesieniu do nowych rozwiązań.

Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości o bezpieczeństwie elektronicznych instrumentów płatniczych, jest kluczowe dla upowszechnienia przechodzenia na rozwiązania bezgotówkowe. Na bazie zaufania do stosowanych rozwiązań podejmowana jest decyzja o ich wyborze. Kluczowe w tym przypadku jest poczucie bezpieczeństwa, tak często w ostatnim czasie podważane w mediach poprzez nagłaśnianie przypadków nadużyć, których *de facto* można uniknąć, posiadając szerszą wiedzę. Podjęte działanie stanowić ma przeciwwagę dla kampanii negatywnej, ucząc jak wykorzystać dostępne na rynku bezpieczne elektroniczne instrumenty płatnicze, a jednocześnie promując te rozwiązania zarówno w relacjach z użytkownikami, jak i z mediami.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 4.1.

Lp.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Prowadzenie działań edukacyjno-promocyjnych dotyczących bezpieczeństwa płatności (np. cykl spotkań, w tym także z mediami)	ZBP/NBP/FROB/Medien Service lub inne zainteresowane podmioty	działanie ciągłe
2.	Przygotowanie poradnika „Obalamy mity”	NBP we współpracy z ZBP i zainteresowanymi podmiotami	2014 – 2015
3.	Stworzenie strony internetowej poświęconej płatnościom i rozliczeniom bezgotówkowym (oraz forum dyskusyjnego)	ZBP we współpracy z NBP i zainteresowanymi podmiotami	2014 – 2016
4.	Promocja rozwiązań podnoszących bezpieczeństwo elektronicznych instrumentów płatniczych, w tym stworzenie jednego numeru telefonu do blokowania instrumentu płatniczego	ZBP i inne zainteresowane podmioty	działanie ciągłe
5.	Realizacja rekomendacji Rady ds. Systemu	Organizacje płatnicze, wydawcy	działanie ciągłe

	Płatniczego w zakresie zwiększenia świadomości posiadaczy kart z funkcją zbliżeniową	kart płatniczych, agenci rozliczeniowi, ZBP	
--	--	---	--

Działanie nr 4.2. Dokonanie analizy dostępnych/oferowanych przez rynek rozwiązań technologicznych (np. przetwarzanie w chmurze) pod kątem ich bezpieczeństwa zarówno dla dostawców, jak i beneficjentów usług płatniczych

Działanie mające na celu dokonanie przeglądu istniejących rozwiązań technologicznych, na których bazują elektroniczne instrumenty płatnicze, pod kątem ich bezpieczeństwa. Zakładane czynności koncentrują się na analizie dostępnych instrumentów, lecz uwzględniają również sferę użytkowników poprzez planowaną weryfikację ich potrzeb i preferencji w przedmiotowym zakresie.

W ramach realizacji działania przewidywane są spotkania z ekspertami, jak również publikacje opracowań – wyników przeprowadzonych analiz porównawczych - i podjęcie czynności o charakterze standaryzacyjnym.

Realizacja działania jest wskazana z uwagi na utrzymujący się w Polsce brak szczegółowych analiz i opracowań, opisujących istniejące rozwiązania technologiczne pod kątem bezpieczeństwa stosowanych technologii. Dostępne publikacje mają charakter wycinkowy i nie prezentują pełnego spektrum rozwiązań. Niejednokrotnie są również ukierunkowane na promocję konkretnego dostawcy, nie mając tym samym waloru obiektywności i neutralności technologicznej.

W oparciu o przeprowadzone analizy możliwe stanie się pełne porównanie istniejących rozwiązań, zarówno w ramach rynku, jak i względem standardów europejskich. Łatwiejsze stanie się również wypracowanie wspólnych standardów podnoszących poziom bezpieczeństwa nowych instrumentów, uwzględniając aspekty technologiczne oraz postrzeganie tych rozwiązań przez użytkowników.

Zakładane w ramach realizacji działania czynności stanowiącą będą bazę do promocji stosowania elektronicznych instrumentów płatniczych oraz do wypracowania standardów dodatkowo podnoszących poziom bezpieczeństwa technologicznego istniejących oraz nowych rozwiązań.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 4.2.

Lp.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Spotkania w ramach Forum Technologii Bankowych oraz Rady Bankowości Elektronicznej z ewentualnym udziałem zaproszonych podmiotów	ZBP/Forum Technologii Bankowych/Grupa ds. <i>Cloud computing</i> i inne zainteresowane podmioty	działanie ciągłe
2.	Przygotowanie przez grupy robocze przy ZBP oraz oddelegowanych pracowników podmiotów zainteresowanych badan porównawczych w zakresie dostępnych produktów	NBP/banki/ ZBP/ Forum Technologii Bankowych	2014 – 2015
3.	Analiza istniejących standardów w UE i ich implementacja w Polsce	ZBP	działanie ciągłe
4.	Nawiązanie współpracy z podmiotami reprezentującymi interesy dostawców technologicznych (niezrzeszonych)	Forum Technologii Bankowych ZBP/NBP/FROB i inne zainteresowane podmioty	działanie ciągłe
5.	Przygotowanie standardu bankowego procesu zdalnej identyfikacji i elektronicznej tożsamości	ZBP, banki/Polska Izba Informatyki i	2014 - 2015, nie później niż do czasu

	klienta	Telekomunikacji, IIT/ Grupa zadaniowa ds. e- administracji, e-biznesu i społeczeństwa informacyjnego (Rada Bankowości Elektronicznej ZBP), ZBP: Forum Technologii Bankowych, Medien Service	przygotowania regulacji unijnej
6.	Przygotowanie opracowania dotyczącego cech idealnych modelowych instrumentów płatniczych z punktu widzenia klientów, przedsiębiorców i strony podaźowej, w celu ich dopasowania do potrzeb i możliwości	ZBP/NBP i inne zainteresowane podmioty	2014 – 2016

Działanie nr 4.3. Wspieranie i promowanie efektywnych dla beneficjentów (klientów indywidualnych i przedsiębiorców) rozwiązań dotyczących płatności

Klienci indywidualni oraz przedsiębiorcy są odbiorcami usług płatniczych oferowanych przez stronę podaźową rynku. Strona popytowa odgrywa zatem bardzo istotną rolę w prawidłowym sposobie funkcjonowania rynku płatności. Rozwojowi obrotu bezgotówkowego towarzyszyć musi odpowiednie tempo rozwoju instrumentów płatniczych, które służą jako narzędzie do realizacji płatności przez klientów. Przyjazne w sposobie użytkowania cechy sposobu płatności mają decydujący wpływ na możliwość zaakceptowania przez klientów innowacyjnego narzędzia oraz jego masowe upowszechnienie.

Istotnymi działaniami są przeglądy istniejących standardów płatności. Wyniki takich przeglądów dają podstawę tworzenia nowych, pozbawionych wad standardów o znacznie bardziej przyjaznych cechach dla użytkowników. Kluczową rolę może odegrać interoperacyjność poszczególnych standardów, której cechy mogą przyczynić się do kreowania efektywnych modeli współpracy.

Przygotowanie rekomendacji dla użytkowników dotyczących bezpieczeństwa i efektywności poszczególnych instrumentów płatniczych ma na celu budowę świadomości korzyści z tytułu używania nowoczesnych i bezpiecznych narzędzi płatniczych. Rekomendacje przedstawione w przyjaznej formie będą stopniowo przełamywały narosłe bariery mentalnościowe i pozwolą na intensyfikację używania poszczególnych bezgotówkowych instrumentów płatności.

Dostosowanie krajowych instrumentów płatniczych do standardów europejskich będzie miało ogromne znaczenie w kontekście wyrównywania ewentualnych różnic w sposobie ich funkcjonowania. Wypracowane na szczeblu europejskim wytyczne powinny być implementowane do warunków krajowych w celu zwiększania bezpieczeństwa oraz transparentności w sposobie ich funkcjonowania.

Zwiększanie konkurencji na rynku dostawców usług płatniczych jest kluczowe z punktu widzenia zwiększania efektywności ich funkcjonowania, w tym ich bezpieczeństwa. Zwiększenie świadomości w zakresie bezpieczeństwa innowacyjnych instrumentów płatniczych może przyczynić się do realizacji na masową skalę płatności pomiędzy osobami fizycznymi (P2P). Obecnie ten obszar płatności nie jest odpowiednio wykorzystany głównie z powodu braku odpowiednich (przyjaznych, szybkich i bezpiecznych) rozwiązań. Potencjał rozwoju rynku w przedmiotowym zakresie jest

ogromny i jest możliwe jego wykorzystanie, mając na uwadze rachunki bankowe jako źródło pieniądza do tego typu transakcji. Kluczową cechą, która musi charakteryzować akceptowalny przez klientów instrument płatniczy, to natychmiastowość i pewność (gwarancja) przekazania środków z rachunku na rachunek w przeciągu kilku sekund.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 4.3.

Lp.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Przegląd istniejących oraz tworzenie i wspieranie standardów dotyczących płatności (m.in w zakresie interoperacyjności)	ZBP/Rada Bankowości Elektronicznej/Forum Technologii Bankowych/FROB/PONiP, lub inne zainteresowane podmioty	działanie ciągłe
2.	Przygotowanie rekomendacji dla użytkowników dotyczących bezpieczeństwa i efektywności instrumentów płatniczych	ZBP/Rada Bankowości Elektronicznej/ Forum Bezpieczeństwa Transakcji Elektronicznych /FROB/inne zainteresowane podmioty	2014 - 2016
3.	Dostosowanie krajowych instrumentów płatniczych do standardów europejskich (np. PZ do SDD) z zastrzeżeniem wspierania także lokalnych rozwiązań zgodnych z Programem.	ZBP/NBP/KIR i inne zainteresowane podmioty	działanie ciągłe
4.	Wspieranie powstania bezpiecznych i efektywnych instrumentów umożliwiających płatności pomiędzy osobami fizycznymi (P2P), w tym oparte o rachunki bankowe	Dostawcy usług płatniczych, wszystkie zainteresowane podmioty	działanie ciągłe
5.	Realizacja rekomendacji Rady ds. Systemu Płatniczego w zakresie ulepszenia procedur związanych z wydawaniem kart zbliżeniowych i ustalania podziału odpowiedzialności za transakcje nieautoryzowane między wydawcą karty zbliżeniowej a jej posiadaczem	Wydawcy kart płatniczych	I kwartał 2014 r.

Działanie nr 4.4. Tworzenie warunków dla powstawania alternatywnych instrumentów płatności bezgotówkowych, w tym wykorzystujących istniejącą infrastrukturę

Istnienie korzystnych warunków dla powstawania alternatywnych instrumentów płatności przyczyni się do tworzenia inicjatyw w zakresie innowacyjnych rozwiązań mających wpływ na zwiększenie konkurencyjności na polskim rynku usług płatniczych. Klimat zmian, nisze rynkowe, potencjał rozwojowy rynku to kluczowe elementy motywacyjne dla podmiotów mogących oferować produkty i usługi coraz bardziej dopasowane do potrzeb strony popytowej rynku (klienci oraz akceptanci).

Monitoring rynku i analiza powstających rozwiązań prowadzone z inicjatywy poszczególnych uczestników rynku przyczynią się do powstania obrazu rynku, na podstawie którego będzie można w sposób wiarygodny formułować słabości rynku, brak efektywnego działania poszczególnych ogniw oraz definiować możliwość współpracy. Analiza sposobu działania powstających systemów może

przyczynić się identyfikacji najkorzystniejszych dla rynku rozwiązań i zapoczątkować ich upowszechnianie.

Wysoki potencjał rozwoju polskiego rynku w zakresie płatności bezgotówkowych powinien być wykorzystany uwzględniając również obecną infrastrukturę służącą przyjmowaniu i rozliczaniu transakcji kartowych. Obecnie funkcjonujący model współpracy pomiędzy agentami rozliczeniowymi a akceptantami i dostarczona infrastruktura już dziś jest wykorzystywana nie tylko do przyjmowania płatności kartowych. Możliwa instalacja dodatkowych aplikacji na terminalach płatniczych może zwiększać zakres oferowanych usług przez akceptanta bez ponoszenia zbędnych wydatków w zakresie dodatkowych urządzeń. Wybrani agenci rozliczeniowymi mający bezpośrednie łącza do poszczególnych banków, w których prowadzone są rachunki klientów, mogą zaoferować, przy korzystnym i opłacalnym modelu współpracy dla każdego z uczestników, rozwiązania wykorzystujące wcześniej zbudowaną infrastrukturę oraz sprawdzone pod względem bezpieczeństwa sposoby transmisji danych.

Stworzenie katalogu zachęt i wdrożenie jego poszczególnych elementów dla podmiotów budujących bezpieczne i efektywne instrumenty płatności bezgotówkowych przyczyni się do zwiększenia oferty ze strony podaźowej rynku. Mając na uwadze mnogość oferowanych rozwiązań zaistnieje możliwość współpracy wykorzystującej najlepsze cechy poszczególnych rozwiązań. Będzie to również korzystna sytuacja dla podmiotów chcących integrować najbardziej przyjazne rozwiązania dla użytkowników oraz budować efekt synergii zbudowanych systemów płatności.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 4.4.

Lp.	Czynność	Odpowiedzialny	Termin
1.	Monitoring rynku i analiza powstających rozwiązań	Agenci rozliczeniowi/akceptanci, dostawcy usług płatniczych	działanie ciągłe
2.	Weryfikacja rozwiązań pod kątem wykorzystania istniejącej infrastruktury i konieczności ewentualnej rozbudowy, modernizacji, zmian	Agenci rozliczeniowi/akceptanci dostawcy usług płatniczych	działanie ciągłe
3.	Tworzenie katalogu zachęt dla podmiotów budujących bezpieczne i efektywne instrumenty płatności bezgotówkowych	Agenci rozliczeniowi/akceptanci dostawcy usług płatniczych	działanie ciągłe

Cel szczegółowy nr 5 - Zwiększenie konkurencyjności na rynku usług płatniczych i rozliczeniowych

Działanie nr 5.1. Wspieranie innowacyjnych schematów płatniczych służących rozwojowi obrotu bezgotówkowego i konkurencji na rynku płatności.

Szersza oferta konkurencyjnych usług pozwala konsumentom i przedsiębiorcom na wybór instrumentów płatniczych, które najlepiej zaspokajają ich potrzeby. Konkurencja między dostawcami usług płatniczych obniża koszty i ceny usług. Obecnie stosowane konwencje cenowe nie pozwalają konsumentom dokonać efektywnego wyboru metody płatności ze względu na brak przejrzystości kosztowej instrumentów płatniczych. W kontekście budowy Jednolitego Obszaru Płatności w Euro (SEPA) konieczne jest tworzenie warunków wspierających konkurencję i innowacyjność, dzięki czemu powstałyby nowe schematy płatności osłabiające dominującą pozycję dwóch międzynarodowych systemów kart płatniczych. Takie podejście do zmian na rynku płatności jest obecnie wspólne dla polskiego Rządu i Komisji Europejskiej, i powszechnie prezentowane w oficjalnych stanowiskach i dokumentach konsultacyjnych (porównaj np. Komisja Europejska¹).

W nowych schematach płatności pozycja banków i nowych kategorii podmiotów – instytucji płatniczych i instytucji pieniądza elektronicznego powinna być równa. Wówczas wzrasta prawdopodobieństwo wdrożenia innowacji pożądaných przez użytkowników usług płatniczych, które nie będą utrwalały pozycji dotychczasowych graczy i służyły realizacji przez nich ponadprzeciętnych zysków. Niebankowi dostawcy usług płatniczych mogą współpracować z bankami, będąc jednocześnie ich konkurentami (sytuacja *co-opetition*).

Płatności mobilne i handel uniwersalny (*universal commerce*) znajdują się na wczesnym etapie rozwoju, dlatego mija się z celem hamowanie ich rozwoju przedwczesną standaryzacją, niemniej uzasadnione jest monitorowanie różnych rynków, tak by powstające rozwiązania mogły w pewnym momencie stać się interoperacyjne, umożliwiając integrację ponadkrajową.

Wspieranie innowacyjnych schematów płatniczych służących rozwojowi obrotu bezgotówkowego i konkurencji na rynku płatności nie musi wiązać się wyłącznie z działaniami regulacyjnymi. Natomiast naturalną czynnością, którą powinni podejmować interesariusze obrotu bezgotówkowego, jest badanie rynku pod kątem pojawiających się projektów innowacyjnych i ocena ich potencjału, tak by można było zaangażować się w te z nich, które najlepiej rokują. W Polsce brakuje inkubatorów innowacji, nie tylko w branży płatniczej, lecz także w innych gałęziach gospodarki. Warto więc popierać próby ich stworzenia, a także włączać się w różne proinnowacyjne projekty rządowe, które w pewnych aspektach mogą przyczynić się do rozwoju obrotu bezgotówkowego i konkurencji na rynku płatności. Nieodzownym elementem pozytywnie wpływającym na rynek płatności jest budowa świadomości konsumentów, akceptantów i innych podmiotów, działania edukacyjne oraz promowanie efektywnych rozwiązań poprzez kampanie i konferencje.

¹ „Zielona Księga w kierunku zintegrowanego europejskiego rynku płatności realizowanych przy pomocy kart płatniczych, przez Internet i za pośrednictwem urzędów przenośnych”, Bruksela, styczeń 2012

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania 5.1.

L.p	Czynności	Odpowiedzialny	Termin
1.	Badanie rynku pod kątem pojawiających się projektów innowacyjnych i ocena ich potencjału	NBP, FROB, ZBP, PONIP, KAR	działanie ciągłe
2.	Wspieranie inicjatyw budowy inkubatora innowacji i komercjalizatora projektów płatniczych, włączenie się w inne proinnowacyjne projekty rządowe	NBP, FROB, uczelnie wyższe, dostawcy usług płatniczych i dostawcy systemów płatności,	działanie ciągłe
3.	Skoordynowane przygotowanie i prowadzenie kampanii edukacyjno – promocyjnych, organizacja konferencji	FROB, ZBP, PONIP, Medien Service	działanie ciągłe

Działanie nr 5.2. Wspieranie utworzenia proinnowacyjnego i konkurencyjnego polskiego ekosystemu płatniczego – platformy współpracy wszystkich podmiotów zaangażowanych w płatności

W branży o charakterze sieciowym istotne jest równoważenie interesów wszystkich uczestników rynku i budowa szerokiej platformy współpracy podmiotów ze strony podażowej i popytowej rynku. Przewyciężenie problemu masy krytycznej wymaga wspólnych wysiłków dostawców usług płatniczych i innych podmiotów tworzących infrastrukturę rynku oraz większego zaangażowania akceptantów i konsumentów. Nowe systemy płatności zwiększające konkurencję i sprzyjające obniżkom kosztów i cen usług płatniczych mają szansę powstać wtedy, gdy zostaną usunięte bariery rozwoju rynku płatności i zostanie nawiązana współpraca pomiędzy wieloma podmiotami reprezentującymi różne strony rynku. Należy identyfikować bariery i godzić czasami rozbieżne interesy uczestników płatności. Obecnie koszt transakcji kartowych determinowany jest strukturą nadmiernie wysokich opłat wewnętrznych ustalanych arbitralnie w dominującym, czterostronnym modelu kart płatniczych. Jak dotąd w Polsce w segmencie masowych płatności detalicznych ograniczoną popularność zdobywa stosowany mechanizm przedpłacenia środków. W celu upowszechnienia płatności bezgotówkowych należy bezpośrednio zaadresować problem taniego źródła pieniądza, dostępnego w trybie uznaniowym bądź obciążeniowym. Wykształcenie niskokosztowych systemów płatności, które w sposób bezpieczny zapewnią dostęp do rachunków płatniczych, będzie służyło beneficjentom płatności, czyli zarówno konsumentom, przedsiębiorcom, w tym akceptantom, jak i instytucjom publicznym. Skorzystają na nich również banki i nowi dostawcy usług płatniczych – instytucje płatnicze i instytucje pieniądza elektronicznego, ponieważ powiększy się rynek płatności bezgotówkowych i wzrosną możliwości realizowania dochodów. Płatności są produktem komplementarnym w stosunku do innych usług wartości dodanej, które mogą znaleźć uznanie konsumentów używających cyfrowych portfeli.

Jednym z wyzwań pozostaje opracowanie koncepcji pieniądza elektronicznego o cechach i zaletach pieniądza gotówkowego. Jak dotąd pieniądz elektroniczny w obecnym kształcie nie upowszechnił się praktycznie nigdzie na świecie (z wyjątkiem Singapuru i Hongkongu), dlatego warto poszukać

alternatywnych modeli, które być może w większym stopniu uwzględnią potrzeby polskich władz monetarnych, a jednocześnie wpiszą się w realia rynkowe.

Realizacja działania wymaga sekwencji czynności, począwszy od rozpoznania potrzeb uczestników rynku, w tym pod kątem preferowanych przez różne podmioty cech instrumentów płatniczych, oraz identyfikacji barier rozwoju rynku płatności. Wsparcie powinny znaleźć wszelkie inicjatywy budowy nowych systemów płatności, a także unowocześniania istniejących i wykorzystywania ich w nowych konfiguracjach i rodzajach transferów pieniądza. Budowę nowych systemów płatności i instytucji skoncentrowanych na wdrażanie rozwiązań innowacyjnych (w tym np. powołanie do życia krajowej instytucji pieniądza elektronicznego) należy poprzedzić stosownymi pracami koncepcyjnymi.

Proponowany zakres i harmonogram realizacji działania nr 5.2.

L.p.	Czynności	Odpowiedzialny	Termin
1.	Rozpoznanie potrzeb uczestników rynku, określenie barier rozwoju rynku płatności, w tym wykorzystanie wyników działania określonego w celu nr 4, działanie nr 2, czynność nr 6.	NBP, FROB, ZBP, PONIP, KAR	2014 r.
2.	Wspieranie inicjatyw powstania nowych systemów płatności.	FROB, zainteresowane instytucje jak: ZBP, PONIP, WZ UW, Izba Gospodarki Elektronicznej	działanie ciągłe
3.	Opracowanie założeń i zasad działania nowych systemów płatności, w tym w zakresie dostępu do płynności na rachunkach płatniczych.	Zainteresowane instytucje, w tym FROB, WZ UW	2014-2015, ewentualnie kolejne lata Programu
4.	Analiza możliwości stworzenia krajowej instytucji pieniądza elektronicznego oraz opracowanie koncepcji.	WZ UW i inne zainteresowane podmioty	2014 r.-2015 r.